

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 1.12.2008
COM(2008) 807 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

**Par saskaņotu stratēģiju, lai Eiropas Savienībā uzlabotu cīņu pret krāpšanu saistībā ar
PVN**

SATURS

1.	Ievads	3
2.	nepieciešamība pēc Kopienas mēroga pieejas	4
3.	<i>Īstermiņa</i> darbības plāns	4
3.1.	<i>Pasākumi, lai uzlabotu nodokļu sistēmas un sadarbību nodokļu jomā ar mērķi novērst ar PVN saistītu krāpšanu</i>	5
3.1.1.	Kopīgi minimālie standarti nodokļu maksātāju reģistrēšanai un reģistrācijas anulēšanai	5
3.1.2.	Informācijas apstiprināšana.....	5
3.1.3.	Rēķinu sastādīšanas noteikumi	6
3.1.4.	Nodokļa iekasējamība attiecībā uz darījumiem Kopienas iekšienē	6
3.2.	<i>Pasākumi nodokļu pārvaldes efektivitātes uzlabošanai ar mērķi atklāt ar PVN saistītu krāpšanu</i>	6
3.2.1.	Tiesību akta priekšlikums ar mērķi apkarot nodokļu krāpniecību saistībā ar darījumiem Kopienas iekšienē – termiņu saīsināšana.....	6
3.2.2.	Atbrīvojums no PVN, veicot importu	7
3.2.3.	Dalībvalstu sadarbības uzlabošana.....	7
3.2.4.	Automatizēta piekļuve datiem.....	7
3.2.5.	EUROFISC	8
3.3.	<i>Pasākumi, lai palielinātu nodokļu pārvaldes iespējas iekasēt un piedzīt nodokļus</i>	8
3.3.1.	Solidāra atbildība	8
3.3.2.	Nodokļu piedziņa	9
3.3.3.	Dalīta atbildība par visu dalībvalstu ieņēmumu aizsardzību.....	9
3.4.	<i>Tiesību aktu priekšlikumu kopums</i>	9
4.	Apsvērumi, kas attiecas ne tikai uz tūlītējas darbības priekšlikumiem.....	10
5.	Secinājumi.....	11

1. IEVADS

2006. gada maijā Komisija nāca klajā ar paziņojumu¹, kura mērķis bija uzsākt padziļinātas ES mēroga debates par nepieciešamību pēc saskaņotas pieejas cīņai pret nodokļu krāpniecību iekšējā tirgū. Tam sekoja intensīvas un auglīgas diskusijas ar dažādām Eiropas iestādēm, dalībvalstīm un uzņēmējdarbības pārstāvjiem.

Komisijas 2007. gada 23. novembra Paziņojumā² par vairākiem nozīmīgiem aspektiem, kas ir noderīgi, izstrādājot ES stratēģiju krāpšanas apkarošanai PVN jomā, un tam pievienotajā ziņojumā par situāciju saistībā ar nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas (ATFS) ekspertu grupas³ diskusijām sniegts labs pārskats par turpmākajām darbībām, kas tobrīd jau bija veiktas saistībā ar 2006. gada ziņojumu. Šos dokumentus Padome izmantoja kā pamatu saviem 2007. gada 4. decembra secinājumiem⁴.

2008. gada februārī Komisija nāca klajā ar paziņojumu par tās veikto analīzi saistībā ar diviem "tālejošākiem" pasākumiem, kuru mērķis ir veikt izmaiņas PVN sistēmā, lai apkarotu krāpniecību⁵, — runa ir par nodokļu aprēķināšanas sistēmu Kopienas iekšienē veiktiem darījumiem un vispārēju apgrieztās nodokļu iekasēšanas sistēmu. Turklāt Komisija puda gatavību ar noteiktiem nosacījumiem izstrādāt izmēģinājuma projektu, lai pārbaudītu, vai apgrieztā iekasēšanas procedūra varētu būt efektīvs risinājums ar PVN saistītas krāpšanas apkarošanai.

Tomēr nākamajā Ekonomikas un finanšu padomes sanāksmē neizdevās panākt vienošanos par secinājumiem attiecībā uz šajā paziņojumā skartajiem jautājumiem. Tā kā netika panākta politiska vienošanās par "tālejošākiem" pasākumiem, Komisija nolēma koncentrēt savus centienus tikai uz tā sauktajiem "parastajiem" pasākumiem, lai uzlabotu tradicionālās metodes krāpšanas apkarošanai nodokļu jomā.

Šā paziņojuma mērķis ir sastādīt attiecīgu īstermiņa darbības plānu un iecerēto darbību īstenošanas grafiku. Ar šo paziņojumu plānots ievadīt arī diskusijas attiecībā uz ilgtermiņa darbībām, jo īpaši – par attiecībām starp nodokļu maksātājiem un nodokļu pārvaldēm un par iespējām, ko šajā saistībā sniedz informācijas tehnoloģijas.

Jāatgādina, ka 2006. gada paziņojumā bija aptverti visi nodokļu veidi. Tomēr turpmākajās diskusijās kļuva pavisam skaidrs, ka prioritāte pirmkārt dodama ar PVN saistītas krāpšanas apkarošanai.

Tāpēc šis paziņojums attiecas tikai uz PVN un uz nodokļu piedziņu. Tas nenozīmē, ka citās jomās netiks veiktas nekādas darbības. Piemēram, Komisija drīzumā nāks klajā ar ierosinājumu pastiprināt administratīvās sadarbības pasākumus attiecībā uz nodokļiem, kas nav PVN, un saskaņoto akcīzes nodokli.

¹ COM (2006) 254 galīgā redakcija, 31.5.2006.

² COM (2007) 758 galīgā redakcija, 23.11.2007.

³ SEC(2007)1584, 23.11.2007.

⁴ Padomes 2007. gada 4. decembra secinājumi, 15698/07 (Prese 270).

⁵ COM(2008) 109, galīgā redakcija, 22.2.2008., un SEC(2008) 249, 22.2.2008.

2. NEPIECIEŠAMĪBA PĒC KOPIENAS MĒROGA PIEEJAS

Padome savos 2006. gada novembra un 2007. gada jūnija secinājumos⁶ atzina nepieciešamību izstrādāt Kopienas mēroga stratēģiju krāpšanas apkarošanai, tādējādi papildinot un atbalstot atsevišķu valstu centienus šajā ziņā. Arī Eiropas Parlaments ir paudis atbalstu ES mēroga stratēģijai cīņā pret nodokļu krāpniecību.

Lai efektīvi apkarotu ar PVN saistītu krāpšanu iekšējā tirgū, ir vajadzīga kopīga pieeja ne vien likumdošanas jomā, bet arī noteiktos aspektos saistībā ar PVN sistēmas operatīvo vadību, kas līdz šim ir bijusi tikai dalībvalstu ziņā.

Dalībvalstīs piemērotās dažādās procedūras var radīt krāpniekiem iespēju mazināt attiecīgo Kopienas tiesisko pasākumu efektivitāti, novirzot savus darījumus uz tām dalībvalstīm, kuras šos pasākumus nav efektīvi īstenojušas.

Turklāt atšķirības dažādu valstu piemērotajās procedūrās ievērojami palielina uzņēmumu izmaksas saistībā ar atbilstības nodrošināšanu. Labs piemērs ir valstu piemērotās procedūras, lai PVN saistības varētu pildīt, izmantojot elektroniskus līdzekļus.

Izstrādājot tiesību aktu priekšlikumus, Komisija cenšas rūpīgi sabalansēt vajadzību pēc Kopienas mēroga pieejas un atsevišķu valstu struktūru un nodokļu pārvalžu piemērotās prakses respektēšanu. Lai ierosinātie pasākumi būtu efektīvi, ir būtiski, lai šis rūpīgi izveidotais līdzsvars tiktu ievērots un saglabāts visa iestādēs veikto pārrunu procesa laikā.

3. ĪSTERMIŅA DARBĪBAS PLĀNS

Komisijai jau iesniegtie ziņojumi⁷ par situāciju saistībā ar nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas (ATFS) ekspertu grupas diskusijām radīja pārskatu par dažādajiem analizētajiem pasākumiem.

Tajos ievērotie pamatprincipi bija šādi:

- nodokļu pārvaldēm vajadzīga ātra un precīza informācija;
- šī informācija nodokļu pārvaldēm jāizmanto optimāli;
- jāpalielina iespējas cīņai pret krāpniekiem;
- jāņem vērā likumīgi darbojošos uzņēmumu vajadzības un intereses, jo īpaši, lai neradītu tiem nevajadzīgu administratīvo slogu un līdz ar to papildu izmaksas saistībā ar atbilstības nodrošināšanu, kā arī lai garantētu tiem tiesisko drošību.

No vairākiem ierosinātajiem pasākumiem atteicās, jo tie neatbilda šiem pamatprincipiem.

⁶ Padomes 2006. gada 28. novembra secinājumi, 15502/06 (Prese 332), un 2007. gada 5. jūnija secinājumi, 10319/07 (Prese 126).

⁷ SEC(2007) 740, 25.5.2007., un SEC(2007)1584, 23.11.2007.

Īstenojot citus pasākumus, būs svarīgi rast pareizo samēru starp šiem principiem, kuri zināmā mērā ir pretrunā viens ar otru.

Pasākumi, kurus ierosinās vai īstēnos Komisija, ir sagrupējami trīs kategorijās. Pirmās kategorijas pasākumu mērķis ir novērst to, ka potenciālie krāpnieki ļaunprātīgi izmanto PVN sistēmu, otrās kategorijas pasākumiem ir jāuzlabo ar PVN saistītu krāpšanas gadījumu atklāšanas instrumenti, bet trešās kategorijas pasākumiem jāpalielina iespējas iekasēt krāpšanas rezultātā neiekasētos nodokļus un sodīt krāpniekus.

3.1. Pasākumi, lai uzlabotu nodokļu sistēmas un sadarbību nodokļu jomā ar mērķi novērst ar PVN saistītu krāpšanu

3.1.1. Kopīgi minimālie standarti nodokļu maksātāju reģistrēšanai un reģistrācijas anulēšanai

Būtisks elements patlaban spēkā esošajā PVN režīmā ir pareizs un derīgs PVN reģistrācijas numurs, jo tas nosaka piemērojamos noteikumus un saistības jo īpaši attiecībā uz tirdzniecību Kopienas iekšienē. Gan nodokļu pārvaldēm, gan uzņēmumiem ir jāspēj paļauties uz pareizu informāciju par tirdzniecības dalībnieka PVN statusu. Tomēr patlaban šie dati ne vienmēr ir uzticami. Dažās dalībvalstīs PVN reģistrācijas numurs ir derīgs pat vēl tad, ja ir pierādīts, ka attiecīgais nodokļu maksātājs ir iesaistīts PVN krāpšanā un nav atrodams. Turklāt arī reģistrēšanas brīdis ir ārkārtīgi svarīgs, lai pārbaudītu, vai uzņēmums patiešām veiks ekonomisko darbību. Krāpšanu var novērst, panākot, lai potenciālajiem krāpniekiem būtu grūtāk izlikties par Kopienas iekšējai tirdzniecībai reģistrētiem nodokļu maksātājiem.

Uzņēmumiem un nodokļu pārvaldēm ir jāspēj paļauties uz informāciju, kuru tie var saņemt par personas PVN statusu. Informācijas uzticamību varētu palielināt, ES mērogā nosakot minimālos standartus nodokļu maksātāju reģistrēšanai un reģistrācijas anulēšanai PVN informācijas apmaiņas sistēmā (*VIIES*). Šajos minimālajos standartos jāietilpst prasībai par objektīviem datiem, ko tirdzniecības dalībnieks sniedz pirms PVN reģistrācijas numura saņemšanas, pienākumam dzēst PVN reģistrācijas numuru no PVN informācijas apmaiņas sistēmas datubāzes, ja ir izpildīti zināmi nosacījumi, un noteiktiem objektīviem kritērijiem, kas jāievēro reģistrēšanas un reģistrācijas anulēšanas procedūrās. Padome savos 2007. gada 4. decembra secinājumos atzina, ka, lai pareizi darbotos PVN režīms, ar ko pārvalda tirdzniecību Kopienas iekšienē, svarīga ir aktuāla informācija par tirdzniecības dalībnieku statusu un atbalsts turpmākajam darbam, izstrādājot kopīgu pieeju tirdzniecības dalībnieku reģistrēšanai un reģistrācijas anulēšanai. Komisija iesniegs tiesību akta priekšlikumu, kurā būs iekļauti kopīgi minimālie standarti, kā minēts šajā punktā.

3.1.2. Informācijas apstiprināšana

Attiecīgā informācija pēc iespējas efektīvākā veidā ir jādara pieejama arī ekonomikas dalībniekiem. Patlaban tirdzniecības dalībnieki var pārbaudīt PVN reģistrācijas numura derīgumu attiecībā uz saviem uzņēmējdarbības partneriem, kas kā PVN maksātāji reģistrēti citā dalībvalstī. Tomēr tikai dažas dalībvalstis sniedz arī informāciju par attiecīgā uzņēmuma nosaukumu un adresi. Jau ir panākta vienošanās, lai nodrošinātu, ka elektroniski ir iespējams saņemt nosaukuma un adreses

apstiprinājumu par visu dalībvalstu uzņēmumiem. Personai, kura informāciju pieprasa, šāds apstiprinājums sniedz arī lielāku tiesisko drošību, jo tas ir saistošs attiecīgajai nodokļu pārvaldei. Komisija plāno priekšlikumā tiesību aktam iekļaut sīki izstrādātus noteikumus šajā sakarībā.

3.1.3. *Rēķinu sastādīšanas noteikumi*

Rēķinu sastādīšana ir patlaban spēkā esošās PVN sistēmas galvenais elements. Ierosinātajam tiesību aktam, kura mērķis ir vienkāršot, saskaņot un modernizēt patlaban spēkā esošos rēķinu sastādīšanas noteikumus, ir jāsamazina uzņēmumu administratīvais slogs. Šo noteikumu ievērošanas atvieglošana noteikti palīdzēs novērst krāpšanu.

Tādi pasākumi kā kopīgi uzglabāšanas periodi un saskaņoti noteikumi attiecībā uz rēķina izrakstīšanas termiņu var atvieglot pārbaudes dalībvalstīs. Patlaban ir novērojami piemēri tam, ka piegādei saskaņā ar apgriezto iekasēšanas procedūru piemēro rēķinu klienta dalībvalstī spēkā esošus sastādīšanas noteikumus, bet nodokļu kontrolei attiecībā uz piegādātāju, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, — citus noteikumus.

3.1.4. *Nodokļa iekasējamība attiecībā uz darījumiem Kopienas iekšienē*

Dalībvalstu informācijas apmaiņa par darījumiem Kopienas iekšienē ir ļoti svarīga, lai pirkšanas dalībvalsts varētu atklāt attiecīgās piegādes. Tomēr, lai nodrošinātu, ka ziņošana notiek abās dalībvalstīs vienlaikus, dalībvalstīm ir vienādi jāinterpretē PVN iekasējamība attiecībā uz darījumiem Kopienas iekšienē un preču iegādi. Dažādu interpretāciju rezultātā rodas neatbilstības, kas mazina iegūtās informācijas izmantojamību. Patlaban Padomē tiek apspriests tiesību akta priekšlikums par kopsavilkuma paziņojumu un PVN deklarāciju iesniegšanai paredzēto termiņu saīsināšanu. Minētās atšķirības mazina šā tiesību akta priekšlikuma noderīgumu. Tāpēc Komisija iesniegs priekšlikumu par šo atšķirību novēršanu.

3.2. **Pasākumi nodokļu pārvaldes efektivitātes uzlabošanai ar mērķi atklāt ar PVN saistītu krāpšanu**

Pārrobežu PVN krāpšanas gadījumu atklāšana Eiropas Savienībā lielā mērā ir atkarīga no informācijas par darījumiem Kopienas iekšienē. Tirdzniecības dalībnieki sniedz šo informāciju un dalībvalstis veic tās apmaiņu atbilstīgi 1993. gadā pieņemtajiem noteikumiem. Lai cīņa pret krāpšanu mūsdienu uzņēmējdarbības vidē būtu efektīva, ir jāuzlabo situācija saistībā ar termiņiem, pieejamo informāciju, tās atbilstību noteiktiem mērķiem, kvalitāti un apstrādi.

3.2.1. *Tiesību akta priekšlikums ar mērķi apkarot nodokļu krāpniecību saistībā ar darījumiem Kopienas iekšienē – termiņu saīsināšana*

Atbilstīgi Padomes 2007. gada 5. jūnija secinājumiem Komisija 2008. gada martā jau iesniedza tiesību akta priekšlikumu, kura mērķis ir saīsināt termiņus gan Kopienas iekšienē veikto darījumu paziņošanai, ko veic tirdzniecības dalībnieki, gan informācijas apmaiņai starp nodokļu pārvaldēm⁸. Šā priekšlikuma mērķis ir

⁸ COM(2008) 147, galīgā redakcija, 17.3.2008.

nodrošināt, lai galamērķa dalībvalsts nodokļu iestādes daudz agrāk nekā patlaban saņemtu informāciju par Kopienas iekšienē attiecīgās dalībvalsts teritorijā notiekošajām iegādēm un līdz ar to varētu arī agrāk reaģēt.

3.2.2. *Atbrīvojums no PVN, veicot importu*

Ņemot vērā jau atklātās PVN krāpšanas shēmas, viena no nepilnībām patlaban spēkā esošajos noteikumos ir iespēja ļaunprātīgi izmantot atbrīvojumu no PVN, veicot importu, kam seko piegāde vai pārvadājums Kopienas iekšienē. Patiesībā netiek ne pienācīgi organizēta informācijas apmaiņa starp importētājas valsts muitas un nodokļu pārvaldēm, nedz arī attiecīgā informācija tiek efektīvi nosūtīta nākamai dalībvalstij. Tāpēc Komisija ierosinās Kopienas mērogā saskaņot noteikumus šā atbrīvojuma piemērošanai.

3.2.3. *Dalībvalstu sadarbības uzlabošana*

Komisija patlaban gatavo ziņojumu, kurā izvērtēta administratīvā sadarbība. Tas būs pirmais ziņojums, kopš 2004. gada, kad stājās spēkā jaunā regula par administratīvo sadarbību PVN jomā.

Galvenā uzmanība šajā ziņojumā būs veltīta jaunajiem elementiem, kas ieviesti ar mērķi uzlabot administratīvo sadarbību. Apmaiņai ar informāciju, kurai ir liela nozīme efektīvai kontroles veikšanai citā dalībvalstī, jānotiek automātiski — tas bija 2004. gada regulas galvenais mērķis. Šis ziņojums sniedz iespēju pārskatīt šos elementus un nepieciešamības gadījumā veikt tajos izmaiņas, lai uzlabotu to efektivitāti.

Fiscalis programmas ietvaros papildus tika veiktas vairākas darbības, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu par labāko praksi un sadarbību kontroles jomā. Revīzijas jomā Komisija veic darbu pie e-revīzijas instrumentu izstrādes un uzlabošanas. Turklāt Komisija mudina dalībvalstis vairāk izmantot iespēju veikt daudzpusējas pārbaudes, ņemot vērā vadlīnijas, kuras tika izstrādātas, lai palīdzētu revidentiem un koordinatoriem izmantot šo kontroles instrumentu. Ir izveidotas arī projektu grupas, kuru uzdevums ir veikt pārbaudes saistībā ar dalībvalstu savstarpēji nodotās informācijas kvalitāti un apmainīties ar informāciju par labāko praksi riska analīzes un pārvaldības jomā (arī izmantojot rokasgrāmatu), kā arī saistībā ar kases aparātu ļaunprātīgu izmantošanu. Tika organizēti semināri un darba grupas, lai dotu dalībvalstīm iespēju dalīties pieredzē un zināšanās par PVN krāpšanas apkarošanu.

Administratīvā sadarbība ir pašreizējās PVN sistēmas būtisks elements, un dalībvalstis nespēj to īstenot neatkarīgi viena no otras. Komisija apzinās, ka šādai sadarbībai ir vajadzīgi lieli personāla resursi, tāpēc jāizstrādā vienkāršāki risinājumi un labākās prakses.

3.2.4. *Automatizēta piekļuve datiem*

Komisija vēlas atgādināt, ka patlaban, pat lai saņemtu pamatinformāciju par citās dalībvalstīs reģistrētiem tirdzniecības dalībniekiem, ir jānosūta pieteikumi attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Praksē šī procedūra ir saistīta ar lielu laika patēriņu, un atbildes bieži vien netiek sniegtas paredzētajā termiņā. Tāpēc Komisija ierosinās izveidot stabilu tiesisko regulējumu, lai vienas dalībvalsts kompetentajai iestādei būtu iespējama automatizēta piekļuve konkrētiem datiem, kas atrodas citas

dalībvalsts datubāzē un attiecas uz nodokļu maksātāja identifikāciju un darbībām. Sagaidāms, ka šāda automatizētas piekļuves iespēja no vienas puses samazinās pieprasījumu skaitu un līdz ar to arī cilvēkresursu izmantojumu, bet no otras puses paātrinās informācijas apmaiņu. Protams, līdz ar šādu piekļuvi datubāzei nedrīkst kļūt pieejama konfidenciāla informācija, piemēram, par cenu veidošanas praksi utt.

3.2.5. *EUROFISC*

Daudzsološa ir arī ideja radīt Eiropas tīklu (*EUROFISC*) ciešākai sadarbībai starp dalībvalstīm cīņā pret krāpšanu saistībā ar PVN. *EUROFISC* galvenais uzdevums būtu cīņā pret PVN krāpšanu nodrošināt daudzpusēju savlaicīgas brīdināšanas mehānismu, kurš, cerams, varētu kļūt par kopīgu riska novērtēšanas instrumentu darījumiem Kopienas iekšienē. Tāpat kā *Eurocanet* tīkls, kuru izveidoja Beļģijas Nodokļu pārvalde un atbalstīja Komisija/Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai, tas palīdzētu koordinēt dalībvalstu veikto informācijas apmaiņu un darbu, reaģējot uz saņemtajiem brīdinājumiem.

Padome savos 2008. gada 7. oktobra secinājumos⁹ deva piekrišanu attiecībā uz šāda tīkla galvenajām īpašībām. Komisija ar lielu interesi piedalās šajā diskusijā un izstrādā priekšlikumu, lai radītu stabilu tiesisko pamatu šādam tīklam.

3.3. **Pasākumi, lai palielinātu nodokļu pārvaldes iespējas iekasēt un piedzīt nodokļus**

Komisija ierosinās pasākumus, lai palielinātu nodokļu pārvalžu iespējas piedzīt nesamaksāto PVN pārrobežu gadījumos. Tā arī mudinās dalībvalstis veikt darbības tiesu līmenī pret krāpniekiem, kas darbojas to teritorijā un kuru darbība ir radījusi PVN zaudējumus citā dalībvalstī.

3.3.1. *Solidāra atbildība*

Piegādātājam ir pienākums ziņot par saviem Kopienas iekšienē veiktajiem darījumiem, lai klienta dalībvalsts varētu saņemt informāciju par tās teritorijā veiktajiem darījumiem, kas apliekami ar nodokli. Ja šis paziņošanas pienākums netiek pildīts, attiecīgā dalībvalsts nesaņem informāciju, ar kuras palīdzību būtu bijis iespējams atklāt ar PVN saistītu krāpšanu.

Jāatzīmē, ka noteikums par solidāro atbildību jau ir paredzēts PVN direktīvā, bet līdz šim dalībvalstis to ir piemērojušas tikai iekšzemes darījumiem. Tāpēc ir pamatoti paziņošanas pienākuma nepildīšanu saistībā ar pārrobežu darījumiem uzskatīt par iemeslu pieprasīt no attiecīgā uzņēmuma solidāro atbildību par nodokļu zaudējumiem, kas radušies dalībvalstī, kurai, nesaņemot attiecīgo informāciju, nebija iespējams vērsties pret krāpšanu.

Šādas pieejas piemērošanai būs divējādas sekas. Tās rezultātā vajadzētu būtiski pieaugt ziņojumu kvalitātei, kas ir galvenais aspekts kontroles veikšanai. Turklāt, nodrošinot nodokļu iestādēm šo papildu instrumentu, tiek padarīta sarežģītāka krāpšanas shēmu izstrāde.

⁹ Padomes 2008. gada 7. oktobra secinājumi, 13784/08 (Prese 279).

3.3.2. *Nodokļu piedziņa*

Komisija nāks klajā ar priekšlikumu, kura mērķis ir uzlabot dalībvalstu iespējas veikt nodokļu iekasēšanu pārrobežu mērogā. Vienotiem instrumentiem, kas sniedz iespēju veikt piespiedu izpildes vai piesardzības pasākumus, vajadzētu samazināt administratīvo slogu uz attiecīgajām iestādēm un ļaut ātrāk reaģēt, kas ir ārkārtīgi būtiski šādas sadarbības veiksmes nodrošināšanai.

3.3.3. *Dalīta atbildība par visu dalībvalstu ieņēmumu aizsardzību*

Ekonomikas un finanšu padomes 2007. gada 4. decembra sanāsmē dalībvalstis tika aicinātas pieņemt attiecīgus valsts tiesību aktus, lai nodrošinātu salīdzināmu aizsardzību, veicot sankcijas un kriminālvajāšanu neatkarīgi no tā, vai krāpšanas rezultātā radušies nodokļu zaudējumi attiecīgas dalībvalsts vai citas dalībvalsts teritorijā.

Vairākas dalībvalstis, sekojot aicinājumam, ir uzsākušas valsts mēroga diskusijas par šo jautājumu. Citas dalībvalstis līdz šim nav nekādi reaģējušas uz šo uzaicinājumu.

Komisija uzstāj, ka visās dalībvalstīs ir jānodrošina pienācīga visu PVN ieņēmumu aizsardzība neatkarīgi no tā, kurā dalībvalstī nodoklis ir jāiekasē. Tā turpinās uzraudzīt situācijas attīstību atsevišķās dalībvalstīs un nekavēsies nākt klajā ar attiecīgiem priekšlikumiem, ja saskaņota un brīvprātīga rīcība neradīs vajadzīgos rezultātus.

3.4. **Tiesību aktu priekšlikumu kopums**

Iepriekš minēto pasākumu īstenošanai vairumā gadījumu ir vajadzīgi Komisijas priekšlikumi, par kuriem jākonsultējas ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un kuru vienbalsīgai pieņemšanai ir jāapspriežas Padomē.

Tā kā veicamie pasākumi ir tik dažādi un nepieciešami grozījumi vairākos ES tiesību aktos, Komisija ir nolēmusi sagrupēt šos pasākumus trīs paketēs atkarībā no juridiskā pamatteksta, kurā jāveic grozījumi, ņemot vērā arī pasākumu steidzamību un situāciju saistībā ar sagatavošanās darbiem.

Kā jau minēts, 2008. gada martā tika iesniegts pirmais tiesību akta priekšlikums par termiņu saīsināšanu, lai paātrinātu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm.

Pirmajā gaidāmo priekšlikumu paketē galvenā uzmanība ir vērsta uz nodokļu iekasēšanu un *nodokļu piedziņu pārrobežu situācijās*¹⁰.

Otrā priekšlikumu pakete attiecas uz administratīvās sadarbības stiprināšanu starp dalībvalstīm¹¹. Saskaņā ar priekšlikumiem ir paredzētas būtiskas izmaiņas

¹⁰ Ierosinātais pasākums attiecas uz solidāro atbildību (3.3.1. punkts), nosacījumu atbrīvojumam no PVN, veicot importu (3.2.2. punkts), un nodokļu piedziņu (3.3.2. punkts).

¹¹ Ierosinātais pasākums attiecas uz automatizētu piekļuvi datiem (3.2.4. punkts), nodokļu maksātāju nosaukuma un adreses apstiprināšanu PVN informācijas apmaiņas sistēmā (3.1.2. punkts), kopīgiem minimālajiem standartiem reģistrēšanai un reģistrācijas anulēšanai PVN informācijas apmaiņas sistēmā

Regulā (EK) Nr. 1798/2003. Citas izmaiņas varētu izrietēt no gaidāmā Komisijas ziņojuma par administratīvās sadarbības efektivitāti. Ņemot vērā to, ka šo izmaiņu ir daudz, un lai uzlabotu savu tiesību aktu saskaņotību, Komisija uzskata par piemērotāku ierosināt regulu pilnībā pārstrādāt.

Trešā tiesību aktu priekšlikumu pakete attieksies uz noteiktiem aspektiem cīņā pret krāpšanu, bet to vispārīgs mērķis būs uzlabot PVN sistēmas darbību un jo īpaši rēķinu sastādīšanas noteikumus.

4. APSVĒRUMI, KAS ATTIECAS NE TIKAI UZ TŪLĪTĒJAS DARBĪBAS PRIEKŠLIKUMIEM

Tehnoloģiju attīstība pēdējo gadu laikā ir mainījusi uzņēmumu un nodokļu pārvalžu savstarpējās saziņas veidu. Vairums dalībvalstu atļauj (vai noteiktos gadījumos pieprasa) informācijas sniegšanas pienākumu pildīt, izmantojot elektroniskos līdzekļus. Vairākas dalībvalstis ir panākušas progresu e-revīzijas jomā, bet tās tālāku attīstību joprojām kavē gan juridiski, gan administratīvi šķēršļi. Tomēr šai panāktajai virzībai ir ierobežota ietekme, jo to mazina tradicionālais nodokļu maksātāju un nodokļu iestāžu attiecību modelis, kas paredz regulāru ziņojumu sniegšanu un neregulāras revīzijas. Var droši apgalvot, ka PVN sistēmas pārvaldība Eiropas Savienībā kopumā ir atpalikusi no informācijas tehnoloģiju attīstības.

Vairākas ārpus Eiropas atrodošās valstis šajā jomā jau ir panākušas lielāku virzību un ievieš procedūras informācijas apmaiņai starp nodokļu maksātājiem un nodokļu iestādēm reāllaikā vai katru dienu, tādējādi būtiski uzlabojot kontroles instrumentus.

Dažas dalībvalstis mēģina rast jaunus veidus attiecībām ar nodokļu maksātājiem un kopā ar uzņēmumiem apspriež noteikumu ievērošanas un darbību uzraudzības jautājumus, lai samazinātu nodokļu pārvaldes iesaistīšanās apmēru un uzņēmumu administratīvo slogu. No vienas puses pastāv iespēja balstīties uz jau esošiem modeļiem, bet no otras puses – ir jānovērš turpmāki sarežģījumi uzņēmumiem, PVN prasībām kļūstot arvien atšķirīgākām. Tāpēc Komisija nopietni iesaka dalībvalstīm savstarpēji saskaņot informācijas tehnoloģiju izmantošanu.

Lai gan PVN sistēmu pārvaldība ir pirmkārt dalībvalstu uzdevums, gan tirdzniecības dalībnieku, gan nodokļu iestāžu interesēs ir tas, lai šie jautājumi tiktu apsvērti ES līmenī. Komisija pauž patiesu vēlmi sākt un koordinēt diskusijas par šo ilgtermiņa pieeju. Šā darba panākumu garantēšanai būtu ārkārtīgi svarīgi, lai šajā procesā jau no paša sākuma labprātīgi iesaistītos visas ieinteresētās puses.

Tāpēc Komisija ierosina izveidot *ad hoc* darba grupu, kurā ietilptu pārstāvji no nodokļu iestādēm un gan lieliem, gan maziem un vidējiem uzņēmumiem. Šīs *ad hoc* darba grupas uzdevums būtu pārbaudīt, kā informācijas tehnoloģijas rīku izmantošana varētu uzlabot nodokļu maksātāju un nodokļu iestāžu sadarbību attiecībā uz PVN saistībām, revīziju un saziņu kopumā tā, lai ieguvējas būtu abas puses, un kādā mērā būtu īstenojama vienošanās par pamatdatu vākšanu, neizslēdzot iespēju attiecīgā gadījumā pieprasīt arī papildu datus.

(3.1.1. punkts), dalītu atbildību par visu dalībvalstu ieņēmumu aizsardzību (3.3.3. punkts) un *EUROFISC* (3.2.5. punkts).

Par konkrētām pilnvarām, kā arī par darba metodēm (piemēram, apakšgrupu izmantošana darbam pie konkrētām tēmām) tiks lemts vēlāk, noslēdzot vienošanos ar visām iesaistītajām pusēm. Patlaban ir svarīgi, lai dalībvalstis un uzņēmējdarbības pārstāvji vienotos par vajadzīgo zināšanu un resursu ieguldīšanu, lai šai iecerei būtu panākumi.

Nepieciešamība pēc ilgtermiņa pieejas būs viens no apspriežamajiem tematiem 2009. gada janvārī plānotajā Nīderlandes nodokļu iestāžu organizētajā seminārā par PVN krāpšanu. Tas sniegs dalībvalstīm, uzņēmējdarbības pārstāvjiem un Komisijai iespēju veikt pirmo viedokļu apmaiņu šajā jautājumā.

Turklāt šis darbs ir svarīgs saistībā ar dalībvalstu un Komisijas apņemšanos samazināt uzņēmumu administratīvo slogu, kuru lielā mērā rada PVN.

5. SECINĀJUMI

Iepriekš izklāstītais darbības plāns ir konkrēts rezultāts, kas panākts divus gadus ilgušās plašās diskusijās ar dalībvalstīm. Tas paredz piemērot globālu pieeju, lai uzlabotu nodokļu pārvalžu rīcībā esošos instrumentus PVN krāpšanas apkarošanai dažādos posmos.

Komisija pildīs savu pienākumu, savlaicīgi iesniedzot šos priekšlikumus. Tā apzinās faktu, ka vairāku priekšlikumu īstenošana ir visai izšķirīgs aspekts un ka tie skar jutīgo līdzsvaru starp uzņēmumu administratīvo slogu un nodokļu efektīvu pārvaldību. Tas ir delikāts jautājums, kas var izraisīt plašas debates, kad Komisija nāks klajā ar konkrētiem priekšlikumiem.

Turklāt būs jāveic izmaiņas dažās cieši iesakņojušās praksēs, un dalībvalstīm būs jāizrāda elastīga pieeja un vēlme pielāgoties. Lai īstenotu dažus no šiem pasākumiem, piemēram, lai nodrošinātu automatizētu piekļuvi datiem, būs vajadzīgi apjomīgi tehniskie darbi, un dalībvalstīm būs jāsigatavo vajadzīgie resursi to veikšanai.

Aplūkojot katru no minētajiem pasākumiem atsevišķi, ir skaidrs, ka neviens no tiem pats par sevi nav "vienīgais" un globālais risinājums PVN krāpšanas izskaušanai.

Katrs atsevišķs pasākums būs noderīgs, bet tikai visu to īstenošana kopumā radīs nodokļu iestādēm atbilstīgu pamatu PVN krāpšanas apkarošanai.

Visbeidzot, krāpšanas apkarošanas stratēģijas panākumi ES mērogā būs atkarīgi no tā, kādus pasākumus pieņems Padome un cik ātri šos pasākumus īsteno praksē. Tāpēc galvenā atbildība gulstas uz dalībvalstīm.

Tomēr Komisija šo darbības programmu uzskata nevis par galaproduktu, bet gan par pirmo soli ceļā uz saskaņotu pieeju PVN krāpšanas apkarošanai Eiropas Savienībā. Komisija uzskata, ka šie centieni ir jāturpina, un aicina visas citas iesaistītās puses turpināt dalību šajā procesā tikpat aktīvi kā līdz šim.

1. pielikums. Priekšlikumi tiesību aktiem

2008. gada martā iesniegtais priekšlikums

Pasākums	Vajadzīgie grozījumi tiesību aktos
Termiņu saīsināšana (3.2.1.)	PVN direktīva 2006/112/EK un Regula Nr. 1798/2003

Pirmais priekšlikumu kopums

Pasākumi	Vajadzīgie grozījumi tiesību aktos
Solidāra atbildība (3.3.1.)	PVN direktīva 2006/112/EK un, iespējams, īstenošanas regula
Nosacījumi atbrīvojumam no PVN, veicot importu (3.2.2.)	PVN direktīva 2006/112/EK un, iespējams, īstenošanas regula
Savstarpēja palīdzība, veicot nodokļu piedziņu (3.3.2.)	Jauna regula

Otrais priekšlikumu kopums

Pasākumi	Vajadzīgie grozījumi tiesību aktos
Automatizēta piekļuve datiem (3.2.4.)	Regulas Nr. 1798/2003 pārstrādāšana
Nodokļu maksātāja nosaukuma un adreses apstiprināšana PVN informācijas apmaiņas sistēmā (3.1.2.)	Regulas Nr. 1798/2003 pārstrādāšana
Kopīgi minimālie standarti reģistrēšanai un reģistrācijas anulēšanai PVN informācijas apmaiņas sistēmā (3.1.1.)	Regulas Nr. 1798/2003 pārstrādāšana un, iespējams, īstenošanas regula
Dalīta atbildība par visu dalībvalstu ieņēmumu aizsardzību (3.3.3.)	Regulas Nr. 1798/2003 pārstrādāšana
<i>EUROFISC</i> (3.2.5.)	Regulas Nr. 1798/2003 pārstrādāšana

Trešais priekšlikumu kopums

Pasākumi	Vajadzīgie grozījumi tiesību aktos
Rēķinu sastādīšanas noteikumi (3.1.3.)	PVN direktīva 2006/112/EK
Nodokļa iekasējamība attiecībā uz darījumiem Kopienas iekšienē (3.1.4.)	PVN direktīva 2006/112/EK